

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**A jövő-orientáció háttértényezőinek vizsgálata
főiskolai hallgatók körében**

Mester Dolli

Témavezető: Dr. Frecska Ede

DEBRECENI EGYETEM

Humán Tudományok Doktori Iskola

Debrecen, 2013.

Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Humán Tudományok Doktori Iskola
Pszichológiai Program

Doktori értekezés tézisei

**A jövő-orientáció háttértényezőinek vizsgálata
főiskolai hallgatók körében**

Mester Dolli

Doktori iskola vezetője: Prof. Dr. Rózsa Erzsébet

Programvezető: Prof. Dr. Münnich Ákos

Témavezető: Dr. Frecska Ede

Debrecen, 2013.

Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A jövővel való foglalkozás minden életkorban szerepet kap, hiszen az emberi gondolkodás természetes velejárója, hogy célokat tűzünk ki a jövőre vonatkozóan, felmérjük a lehetőségeket, terveket készítünk, majd megkíséreljük ezeket megvalósítani. Kisgyermekkorban még minden lehetséges. Merész, fantáziadús elképzeléseket szövünk arról, hogyan fogjuk élni az éltünket, ha felnövünk. A kor előrehaladtával viszont egyre tudatosabban, konkrétabban tervezzük meg a jövőnket és állítunk fel olyan célokat, melyek motiváló erővel bírva irányítják aktivitásunkat, cselekvéseinket a jelenben. Különösen serdülő- és ifjúkorban válik fontossá ezen működésünk, mert olyan döntéseket kell meghozni az élet különböző területein – pályaválasztás, párkeresés, baráti kapcsolatok erősítése, elköteleződés bizonyos nézetek, értékek és ideológiák mentén – melyek rövid és hosszú távon is befolyásolhatják a viselkedésünket, magatartásunkat, jövőre vonatkozó célkitűzéseinket, terveinket, következményeiket tekintve pedig kihathatnak egész későbbi felnőtt életünkre.

A jövő-orientáció tulajdonképpen arra vonatkozik, hogy hogyan látja magát az egyén céljainak, terveinek, stratégiáinak tükrében, írja Nurmi (1991). Gjesme (1975, 1979, idézi: Husmann és Lens, 1999) elképzelése szerint a jövőorientáció tulajdonképpen egy egydimenziós „trait”, amely sokszor nem helyzet-specifikus. 4 fő komponense van: belevonódás, előrevetítés, jövővel való foglalkozás és előrejelzés.

Nurmi (1994) szerint, a jövő-orientáció pszichológiai folyamatában, három, egymást követő elem különíthető el: motiváció, tervezés és értékelés. A motiváció lényegében a különböző szükségletek kielégítésére irányuló késztetés, de olyan húzóerő is egyben, mely céljainkban megjelenik. A tervezés folyamatában végiggondoljuk, melyek azok a tárgyi és személyi feltételek, melyek céljaink megvalósításhoz elengedhetetlenül szükségesek, melyek befolyásolhatják, hogy a tervek mennyire fognak megvalósulni. Az értékelés során pedig kiválasztjuk azokat az eseményeket, melyek végrehajthatóak, reális szintű kockázattal rendelkeznek és kognitív szinten is értelmezhetőek számunkra. Hozzá kell tennünk, hogy a személyes célok nem csak motivációs erővel bírnak, hanem visszahatnak az önértékelésre is, hiszen ha a képességek és lehetőségek figyelembe vétele után megvalósulnak a kitűzött célok, ez növeli az egyén kompetencia érzését, pozitív tapasztalatokat biztosítva segíti a későbbi célok, tervek objektívebb megfogalmazását és hozzájárul ahhoz is, hogy sikeresebben birkózzon meg az egyén a célok teljesítésének folyamatában felmerülő konfliktusokkal, nehézségekkel is.

A jövőről való gondolkodás, célok, tervek kitűzése nem csak az egyén működésén múlik, hanem befolyásolják olyan személyes diszpozíciók is, mint az igazságos világba vetett hit, a külső-belső kontroll attitűd és az egyén mentális egészségi állapota is. Mindezeket túl szélesebb körű szociális, társadalmi, gazdasági változások is hatnak rá, melyek a szocializációs ágenseken, és az említett személyes diszpozíciókon keresztül fejtik ki hatásukat.

Kutatásunk célkitűzése az volt, hogy feltárjuk a családi nevelési légkör, a szülők nevelési stílusa és nevelői attitűdje, a családi szituáció (teljes vagy csonka családban nevelkedés), a személyes diszpozíciók és a mentális egészségi állapot szerepét a jövő-orientáció fejlődésében, valamint bemutassuk, átfogóbb képet adjunk azokról személyes és szociális hatásokról, melyek közvetlenül vagy közvetve befolyással lehetnek a hosszú távú személyes jövőbeli célok alakulására.

A vizsgálat hipotézisei

Nemi különbségekkel kapcsolatban feltételezzük, hogy (1) a lányok gyakrabban és konkrétan említenek jövőbeli családi életükkel kapcsolatos célokat, míg a fiúk esetében a hivatás, karrier és a birtokolt tárgyak, javak kerülnek az előtérbe. (2) A szülők kevésbé szigorúak és jobban bátorítják a fiúkat önállósági törekvéseikben, a lányoknak pedig nagyobb mértékű anyai támogatásban van részük, az anyai bánásmódot inkább jellemzi a szeretet-törődés, mivel az anya-lánya kapcsolatra inkább jellemző a melegség, nyitottság, intimitás. (3) A lányok gyakrabban számolnak be depressziós tünetekről, mint a fiúk.

Életkori különbségekre vonatkozóan feltételeztük, hogy (4) az idősebb korosztályoknál a munkahely és családi élet, és az önálló élet elkezdésének fontossága figyelhető meg a jövő-orientációs tartalmakban, mivel ők már közelebb állnak ezekhez a döntéshez, míg a fiatalabbak számára a tanulmányokkal kapcsolatos tervek megvalósítása fontosabb. (5) Az idősebb korosztálynál szorosabb összefüggés mutatható ki a jövő-orientációs tartalmak időbeli kiterjedése és bekövetkezésük kontrollálhatósága között, hiszen ők már konkrétabb tervekkel rendelkeznek a jövőbeli céljaik megvalósítására vonatkozóan.

A családi szituáció hatására vonatkozóan feltételeztük, hogy (6) a csonka családban felnőtt fiatalok gyakrabban említenek jövőbeli családi élettel kapcsolatos célokat, mivel

jövőképüknek hangsúlyosabb eleme a harmonikus, boldog családi élet. (7) A csonka családban felnőtt fiatalok konfliktusosabbnak érzik családi környezetük, míg a teljes családban felnőtt fiatalok családi környezetére inkább a szabályorientáltság és következetesség jellemző. (8) A csonka családban felnőtt fiatalok kevésbé hisznek az általános és személyes igazságos világban, jellemzőbb rájuk a külső kontroll attitűd, ebből következően nagyobb az előfordulási valószínűsége a depressziós tünetegyüttesnek.

A jövő-orientációban szerepet játszó **családi szocializáció és személyes diszpozíciókkal** való összefüggésre vonatkozóan feltételeztük, hogy (9) a szabályorientált légkörben nevelkedő fiatalok inkább hisznek az igazságos világban, jellemző rájuk a belső kontroll attitűd, és jobb mentális egészségi állapottal rendelkeznek, így az ilyen légkör segíti az iskoláztatással, jövőbeli családdal és munkával kapcsolatos remények kialakulását, valamint konkrétabb célok megfogalmazását teszi lehetővé, mivel ez a légkör pontosabb célorientációt eredményez. (10) A konfliktusos, korlátozó családi légkörben nevelkedett fiatalok inkább hisznek a véletlen igazságosságban, jellemzőbb rájuk a külső kontrollhit, nagyobb mértékű depresszióról számolnak be, így ezen nevelési légkör esetében, inkább a félelmek lesznek túlsúlyban a tanulmányokkal, a jövőbeli családdal és a munkával kapcsolatban; valamint kevésbé tartják megvalósíthatónak ezeket a jövőbeli céljaikat, mivel kevesebb szülői támogatást kapnak célkitűzéseik megvalósításához.

Vizsgálati személyek és módszerek bemutatása

Vizsgálati személyek

Az adatgyűjtés az egri Eszterházy Károly Főiskola hallgatóinak körében történt. A vizsgálatban való részvétel önkéntes volt, az adatgyűjtés személyenként történt. A vizsgálatban 493 hallgató vett részt (fiú: 105fő, lány: 388fő). A hallgatók átlagéletkora 21,72 év volt (szórás 3,217, medián értéke 21 év).

A vizsgálati személyek közül csonka családban nőtt fel 57 fő. Ebből csak anyá nevelt 50 főt (fiúk:11fő, lányok:39fő), csak apá nevelt 7főt (fiúk: 1fő, lányok: 6fő). Teljes családban nőtt fel 427fő (fiúk: 92fő, lányok: 335fő) nagyszülők neveltek 6főt, nevelőszülőknél nevelkedett 2fő (mind a nyolcan lányok voltak), és rokonok neveltek 1 főt.

Módszerek

A főiskolai hallgatók családról és a szülői nevelésről kialakított percepcióit a Családi Szocializáció Kérdőív magyar változatával (Dalbert és Goch, 1997) vizsgáltuk. A kérdőív a családi klímát, nevelési célokat, attitűdöket és stílusokat méri fel. Emellett a vizsgálati személyek kitöltötték a Szülői Bánásmód Kérdőívet (Parker és mtsai, 1979) is.

Az igazságos világba vetett hit mérésére olyan kérdőívet alkalmaztunk, mely magába foglalta az Általános Igazságos Világba Vetett Hit Skálát (Dalbert, Montada és Schmitt, 1987); a Személyes Igazságos Világba Vetett Hit Skála magyar változatát (Dalbert, Katona-Sallay, 1996), valamint a Véletlen Világba Vetett Hit Skála magyar változatát (Dalbert, 1993). A kérdőív vallásossággal, munkahelyi igazságossággal és az igazságtalan világgal kapcsolatos állításokat is tartalmazott.

A külső-belső kontroll attitűd vizsgálatát a Rotter (1966) által publikált Külső-Belső Kontroll Kérdőívvel végeztük.

A mentális egészségi állapot mérésére a Beck-féle Depresszió Kérdőív (Beck és Beck, 1972) 13 tételes rövidített változatát használtuk.

A főiskolai hallgatók jövő-orientációját a Jövő-orientáció Kérdőív rövidített változatával (Nurmi, Poole és Seginer, 1995) mértük. Ebben a kérdőívben fel kellett sorolniuk a jövővel kapcsolatos vágyaikat, céljaikat és félelmeiket a főiskolai hallgatóknak. Tovább a leírt célokat értékelniük kell egy hétfokú Likert skálán, megjelölve, hogy mennyire látják annak esélyét, hogy céljaik megvalósulnak, valamint le kell írniuk azt is, hogy szerintük a felsorolt lehetőség hány éves korukban fog bekövetkezni.

Eredmények és következtetések

Első hipotézisünkkel összhangban a lányok valóban nagyobb százalékban említettek családdal kapcsolatos terveket, ezen témán belül, a párkapcsolat, házasság, saját gyerek vállalása kategóriában is több célt fogalmaztak meg, mint a fiúk. Viszont első hipotézisünk második része nem nyert igazolást, mivel a jövőbeli munkára vonatkozó remények, célok esetében is a lányokban fogalmazódott meg több elképzelés, akár a munka típusát, akár a munkahellyel kapcsolatos reményeket vizsgáltuk.

Második hipotézisünkkel ellentétben azt tapasztaltuk, hogy szülők nagyobb teret engednek a lányoknak abban, hogy önálló döntéseket hozzanak saját életükre vonatkozóan,

egyre nagyobb önállóságot biztosítva számukra. További eredmény volt, hogy a fiúk következetesebbnek és konformitást elváróbbnak észlelték szüleik nevelését, mint a lányok.

A fiatalok életkora szintén hatással volt a jövő-orientációs célkitűzések alakulására. Eredményeink tükrözik az egyes életperiódusok főbb feladatait, és azok fontossági sorrendjéhez igazodnak. A tanulmányokkal kapcsolatos remények legnagyobb százalékban a 18-19 éves korosztálynál jelentek meg, és ők voltak, akik a leginkább bíztak abban, hogy szüleik támogatni fogják őket céljaik megvalósításában. A jövőbeli munkával, és családdal kapcsolatosan pedig a 23-26 éveseket foglalkoztatta leginkább, hogy ilyen irányú célkitűzéseket alakítsanak ki. Így negyedik hipotézisünk is teljesült. Továbbá azt találtuk, hogy a tanulmányokkal, munkával és a családdal kapcsolatos célkitűzések megvalósulási idejére vonatkozóan a legfiatalabbak jelöltek meg tendenciaszerűen távolabbi időpontot, szemben az idősebb korosztályokkal, és mindemellett, habár szignifikánsan kimutatható különbséget nem találtunk, de megfigyelhető volt, hogy az életkor előrehaladtával konkrétan, pontosabban fogalmazták meg mire vágnak az egyes tartalmi kategóriákban. Eredményeink tehát igazolták ötödik hipotézisünket, miszerint az idősebb korosztály tagjai közelebbre teszik céljaik megvalósulási idejét, és ezek kontrollálhatóbbak is annak köszönhetően, hogy egyértelműbben fogalmazzák meg célkitűzéseiket minden területen.

A család szituáció hatását elemezve a jövő-orientáció alakulására vonatkozóan azt találtuk, hogy a teljes családban nevelkedett fiatalok nagyobb százaléka fogalmazott meg jövőbeli családi élettel, házassággal kapcsolatos célokat, viszont a családdal kapcsolatos tervek gyakrabban fordulnak elő a csonka családban felnőtt fiataloknál, így hatodik hipotézisünk teljesült.

A családi szituáció szempontjából vizsgálva a nevelési dimenziókat azt tapasztaltuk, hogy a csonka családban nevelkedettek konfliktusosabbnak tartották a családi nevelési légkört, mint a teljes családban nevelkedők. Csonka családok esetében az anyai támogatás hiányával és az anya manipulatív attitűdjének magasabb fokával társul a konfliktusos légkör, míg a teljes családok esetében ezt a légkört az apa inkonzisztens, manipulatív, de egyben következetes és büntető jellegű nevelési stílusa jellemzi. Ezen eredményük igazolta hetedik hipotézisünket.

A családi szituáció alapján a depressziós mértékében és az igazságosság dimenzióinak megélésére vonatkozóan nem találtunk szignifikáns különbséget a csonka és a teljes családban nevelkedettek között. Egyedül a külső-belső kontrollhitben volt kimutatható eltérés a kétféle nevelkedés esetében, miszerint jellemzőbb a külső kontroll attitűd azokra, akik csonka

családban nevelkedtek, mint azoknál, akiket az apa és az anya együtt nevelt. Így nyolcadik hipotézisünk csak részben teljesült.

Kutatásunk egyik célkitűzése az volt, feltérképezzük a főiskolai hallgatók mentális egészségi állapotát. A hallgatók 52%-a normál övezetbe tartozott, 33,6%-a enyhe, 5,9%-a közép súlyos és 7,9%-a súlyos depressziós tüneteket mutatott. A depressziós tünetek közül az értéktelenség volt a leginkább jellemző, de a fáradtság és az elégedetlenség érzése is a hallgatók több mint a felét jellemezte. Ezek az eredmények megerősítik korábbi kutatások tapasztalatait (Margitics, 2005, Bugán és Margitics, 2006).

A nemek közötti különbségeket vizsgálva azt találtuk, hogy a kudarcok és az önbüntetés tüneteit kivéve a szubklinikus depressziós tünetek megjelenése jellemzőbb volt a lányokra, mint a fiúkra, ezzel igazolódott harmadik hipotézisünk, miszerint a depressziós tünetek előfordulása gyakoribb volt a nőknél, valamint ők nagyobb mértékű érdektelenségről, döntésképtelenségről és fáradtságról számoltak be. Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a nők esetében, nemcsak gyakrabban hanem intenzívebben is jelentkeznek a depressziós tünetek.

Eredményeink azt mutatják, hogy azok a vizsgálati személyek, akik szabályorientált légkörben nevelkedtek, inkább hisznek abban, hogy a világ, melyben élnek, igazságosan működik, ezen túlmenően nem csak általában, hanem személyes életükben is, ami velük történik, méltányosnak tekinthető. Az apák részéről megnyilvánuló szeretetteljes nevelés jellemzőbb volt azokra, akik belső kontrollhittel rendelkeztek. Valamint minél kiszámíthatatlanabbnak, konfliktusosabbnak észlelték a nevelési környezetet, melyben hiányzott a szülők támogatása céljaik, terveik megvalósításában, annál súlyosabb depressziós tünetekről számoltak be a fiatalok. Összefüggésében egy szabályorientáltabb, támogató nevelés, igazságosság hitével kiegészülve konkrét célkitűzéseket vont maga után a tanulmányokkal, munkával és a családdal kapcsolatos céloknál. Így kilencedik hipotézisünk teljesült.

Végül elmondható, hogy a konfliktusos családi nevelési légkör erősíti az igazságtalanságba vetett hitet, rosszabb mentális egészségi állapothoz vezethet, és nagyobb valószínűséggel jellemzi az ilyen családi légkörben nevelkedett fiatalokat a külső kontroll hit dimenzió is. Továbbá megállapítást nyert, hogy ez a fajta nevelési klíma csökkenti a jövőorientált célok megvalósulási esélyének és szülői támogatottságának megítélését is, így tízedik hipotézisünk igazolást nyert.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a szülők szeretetteljes, támogató, önállóságot biztosító, de szabályokat is felállító nevelése hozzájárul az igazságos világba vetett hit kialakulásához, elősegíti a belső kontroll attitűd kiépülését, és jobb mentális egészségi állapotot von maga után. Ezek a hatások pedig együttesen segítik elő a fiatalok pozitív jövő-orientációját, valamint azt, hogy értékes, megvalósítható célokat tűzzenek ki, melyek megvalósításáért dolgozni fognak. Valamint a támogatás révén erőforrást biztosít a kedvező családi légkör a célokért való küzdelemben.

Végső összegzésként meg kell állapítanunk, hogy vizsgálatunk fontos bizonyítékokat szolgáltatott a családi környezet és a személyes diszpozíciók jövő-orientációban játszott meghatározó szerepéről. Sok esetben megfigyelhető volt, a családi szocializációs hatások elsődleges szerepe a jövőkép alakulására vonatkozóan. Az igazságosság élménye, a kontrollhit iránya és a mentális egészségi állapot inkább közvetítő szerepet töltek be a családi szocializációs közeg és a jövő-orientáció között.

Lényeges és tanulságos megfigyelés volt számunkra az, hogy a családi környezetben bekövetkező változások – mint pl. a szülők válása – nem feltétlen csak negatív hatást fejt ki a gyerek pszichés fejlődésére. Ilyen környezetben is képes megőrizni a családba vetett hitet, egyfajta optimizmussal tekinteni a jövőbe, ha másért nem, azért, hogy a szülők példáját ne utánozza le. Ezt tükrözi az az erős vágy, hogy a jövőben önálló, független, egzisztenciálisan biztos életet és családot alakítsanak ki maguknak. Természetesen nem mindegy az sem, hogy az egyedül maradó szülő mennyire képes olyan légkört teremteni, mely az eddigiektől eltérő, de mégis támogató, kiegyensúlyozott, melyben a gyermek olyan feladatokkal és elvárásokkal szembesül, amik pozitívan hatnak a jövőbeli tervekre is. Jelen esetben erről nem beszélhetünk, hiszen a csonka családban nevelkedettek nagyobb mértékű inkonzisztenciáról, manipulációról, és konfliktusokkal teli, a támogatást nélkülöző légkörről számoltak be. A jövőbe vetett optimizmusuk tehát ezeknek a hatásoknak köszönhetően egyfajta megküzdési mechanizmusként értelmezhető.

A tézisfüzetben hivatkozott irodalmak

- Beck, A.T., & Beck, R.W. (1972). Screening depressed patients in family practice. A rapid technique. *Postgraduate Medicine*, 52, 81-85.
- Bugán A., Margitics F. (2006). A szubklinikus depressziós tünet együttes háttértényezői főiskolai hallgatóknál. In Bugán, A. (szerk), *A kapcsolati egyensúlyok szerepe az egészséges alkalmazkodásban*. Didakt, Debrecen, 287-360.
- Dalbert, C. (1993). Gefährdung des Wohlbefinden durch Arbeitsplatzunsicherheit: Eine Analyse der Einflussfaktoren Selbstwert und Gerechte-Welt- Galube. *Zeitschrift für Gesundheitspsychologie*, 1, 235-253.
- Dalbert, C., & Goch, I. (1997). Gerechtigkeitserleben und familiäre Socialisation, In H.P. Langfeldt (Ed.), *Informationen, Programm, Abstracts*. Verlag Empirische Paedagogik, Landau, 60.
- Dalbert, C.& Katona- Sallay H. (1996). The „Belief in the Just World” construct in Hungary, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 27, 293-314.
- Dalbert, C. Montada, L. & Schmitt, M. (1987). Glaube an eine gerechte Welt als Motiv: Validierungskorrelate zweier Skalen, *Psychologische Beiträge*, 29, 596-615.
- Husman, J.,& Lens, W. (1999). The role of the future in student motivation. *Educational Psychology*, 34, 2, 113–125.
- Margitics F. (2005). Prediszponáló tényezők kapcsolata a szubklinikus depressziós tünetegyüttessel főiskolai hallgatóknál. *Psychiatria Hungarica* 20, 3, 211-223.
- Nurmi, J. E. (1991). How do adolescents see their future? A review of the development of future orientation and planning. *Developmental Review*, 11, 1–59.
- Nurmi, J. E. (1994). The development of future-orientation in a life-span context. In Zaleski, Z. (Ed.), *Psychology of future orientation*. Scientific Society of the Catholic University of Lublin, Lublin. 63–74.
- Nurmi, J. E., Poole, M. E., & Seginer, R. (1995). Track and transitions – A comparison of adolescent future-oriented goals, explorations, and commitments in Australia, Israel, and Finland. *Internationa Journal of Psychology*, 30, 3, 355–375.
- Parker, G., Tupling, H., & Brown, L. B. (1979). A Parental Bonding Instrument. *British Journal of Medical Psychology*, 52, 1–10.
- Rotter, J. B. (1966). Generalised expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs* 80, 1-28.

Az értekezés témakörében megjelent publikációk

- Budaházy-Mester Dolli (2005). Az egészségpszichológia helye a felsőoktatásban. In Estefánné V.M. (szerk.), *Tanárképzés, szociálisképzés, gyermekvédelem*, Líceum Kiadó, Eger, 135-145.
- Budaházy-Mester Dolli (2007). Examining psychological coping of college students. In Acta Academiae Paedagogicae Agriensis, Sectio Psychologiae, Nova series tom. XXXIV. Líceum Kiadó, Eger, 159-164.
- Mester Dolli (2010). A tanulási motiváció fejlesztésének új lehetőségei. *Pedagógusképzés*, 8,37, 87-97.
- Mester Dolli (2011). A szülői nevelés, igazságosságmotívum és a mentális egészség szerepe főiskolás lányok jövő orientációjának alakulásában. *Alkalmazott Pszichológia*, 3, 22-45.
- Mester Dolli (2012). Impacts of family socialization on young adults' future-oriented goals. *Erdélyi Pszichológiai Szemle*, 2, 165-190.

Az értekezés témakörében tartott előadások, poszter bemutatók

- Budaházy-Mester Dolli (2005): Az egészségpszichológia helye a felsőoktatásban
Eszterházy Károly Főiskola, Pedagógiai – Pszichológiai és Tanárképzési Fakultás Tudomány Napi Konferenciája, Eger, 2005. november 10-11.
- Budaházy-Mester Dolli (2006): Főiskolai hallgatók pszichés megküzdő képességének vizsgálata. Magyar Pszichológiai Társaság XVII. Országos Tudományos Nagygyűlése, Budapest, 2006. május 25-27.
- Dolli Budahazy-Mester (2006): Examining psychological coping of college students
In: 26.th International Congress of Applied Psychology, Athens, Greece, 16-21 July, 2006.
- Dolli Budaházy-Mester (2007): Examination of college students achievement, motivation , and psychological coping methods. In: Xth European Congress of Psychology, Prague, Czech Republic, 3-6 July, 2007.
- Budaházy-Mester Dolli (2008): A jövő-orientációt befolyásoló tényezők vizsgálata főiskolai hallgatók körében. Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Tudományos Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.

Budaházy-Mester Dolli (2010). Az igazságosság motívum hatása a főiskolai hallgatók jövőképeinek alakulására. Magyar Pszichológiai Társaság XIX. Országos Tudományos Nagygyűlése, Pécs, 2010. május 27-29.

Dolli Budaházy-Mester (2010): Psychic coping potential in service of learning efficiency (poster). In: "Elsin 2010" (15th Annual Conference of European Learning Styles Information Network), Aveiro, Portugalia, 27-29 June, 2010.

Mester Dolli (2012). Főiskolai hallgatók mentális egészségi állapotának és jövőképeinek összefüggései. Magyar Pszichológiai Társaság XXI. Országos Tudományos Nagygyűlése, Szombathely, 2012. május 30-június 1.

További megjelent publikációk

Dávid Mária, Hatvani Andrea, Budaházy-Mester Dolli, Taskó Tünde (2005). Pszichológiai speciálkollégiumok tapasztalatai, kiemelten a tréningek helye és szerepe a tanárképzésben. In Estefánné V.M. (szerk.), *Tanárképzés, szociálisképzés, gyermekvédelem*, Líceum Kiadó, Eger, 128-134.

Hanák Zsuzsanna, Budaházy-Mester Dolli, Szebeni Rita (2006). Ifjúságsegítő képzés a szociális segítő tevékenység szolgálatában, In Varga J.né (szerk.), *Apáczai Napok 2005-tanulmánykötet*, ATIF, Győr, 66-79.

Mária Dávid, Magdolna Varga Estefán, Lajos Kis-Tóth, Dolli Budaházy-Mester, Tünde Taskó, Krisztina Szőke (2006). Learning Counselling process supported by computer programme. In Magnus Persson (Ed.), *A vision of European Teaching and Learning – perspectives on the new role of the teacher*. Karlstad, Sweden. 273–282.

Hanák Zsuzsanna, Budaházy-Mester Dolli (2007). Ifjúságsegítő képzés Egerben. *Új Ifjúsági Szemle*, 5,2,45-51.

További előadások

Budaházy-Mester Dolli, Hanák Zsuzsanna, Szebeni Rita (2005): Az ifjúságsegítő képzés a szociális segítő tevékenység érdekében. VIII. Apáczai Napok Nemzetközi Tudományos Konferencia, Győr, 2005. október 20-22.

- Dávid Mária, Budaházy-Mester Dolli, Hatvani Andrea, Szebeni Rita (2005): Pszichológiai speciálkollégiumok tapasztalatai, kiemelten a tréningek helye és szerepe a tanárképzésben Eszterházy Károly Főiskola, Pedagógiai – Pszichológiai és Tanárképzési Fakultás Tudomány Napi Konferenciája, Eger, 2005, november 10 – 11.
- Mária Dávid, Magdolna Varga Estefán, Lajos Kis-Tóth, Dolli Budaházy-Mester, Tünde Taskó, Krisztina Szőke, (2006): “Learning counselling process supported by a computer programme”. In: 3. International Conference of the Learning Teacher Network, Ljubljana, May 18-20, 2006.
- Dávid Mária, Estefánné Varga Magdolna, Kis-Tóth Lajos, Budaházy-Mester Dolli, Taskó Tünde, (2006): Tanulási tanácsadás számítógépes öndefiníciós módszerek alkalmazásával Magyar Pszichológiai Társaság XVII. Országos Tudományos Nagygyűlése, 2006. május 25-27. Budapest
- Maria David, Magdolna Varga Estefan, Lajos Kiss-Tóth, Dolli Budaházy-Mester, Tünde Taskó, Krisztina Szőke: (2006) “Development of learning by computer supported learning counselling”. In: 26.th International Congress of Applied Psychology, Athens, Greece, 16-21 July, 2006.
- Budaházy-Mester Dolli (2006): Tanulási tanácsadás, tanulásfejlesztés egy speciális számítógépes program segítségével. IX. Apáczai Napok Nemzetközi Tudományos Konferencia, Győr, 2006. október 12-14.
- Budaházy-Mester Dolli, Hatvani Andrea (2008): A tanulásfejlesztés új lehetőségei elektronikus környezetben. VIII. Országos Neveléstudományi Konferencia, Budapest, 2008. november 13-15.
- Tünde Taskó , Dolli Budaházy-Mester (2008). Development of learning : "Improvement of learning efficiency applying a computer program". In: The Learning Teacher Network 5th International Conference, Vienna, Austria, September 25-27. 2008.